

ANEXA 3.2

PROIECTII SOCIO-ECONOMICE

1. PROIECTII PRIVIND DIMENSIUNEA GOSPODARIILOR

Exista o singura previziune privind dimensiunea gospodariei in Romania, cea realizata de Departamentul European General pentru Energie si Transport (DGTREN)¹. Presupunand aceeasi dimensiune a gospodariei din DGTREN pana in anul 2030, luand valoarea anului 2030 pentru urmatoorii ani pana in 2037 si presupunand relatia din 2006 ca fiind constanta, evolutia dimensiunilor gospodariilor este estimata dupa cum se prezinta in tabelul urmator.

Tabel 1: Numarul mediu previzionat de persoane in gospodariile din Romania

	2001	2007	2010	2020	2030	2037
Urban	2.8	2.8	2.7	2.6	2.6	2.6
Rural	3.0	3.0	2.9	2.8	2.8	2.8
Total areas	2.9	2.9	2.8	2.7	2.7	2.7

Cu presupunerea de mai sus, este de asteptat ca numarul persoanelor pe gospodarie sa scada de la 2,9 persoane pe gospodarie in 2007 la 2,8 in 2010 si la 2,7 in 2020. Dupa 2020, numarul de persoane este stabil la 2,7 pana in anul 2037. In mediul rural, numarul de persoane pe gospodarie este, in medie cu 0,2 persoane mai mare decat in mediul urban.

2. TENDINTE ECONOMICE SI PERSPECTIVA DIVERSELOR INSTITUTII

Exista doua previziuni pe termen scurt, una a UniCredit Tiriace Bank si cealalta a Economist Intelligence Unit pana in 2009 si, respectiv, 2008.

Exista trei previziuni pe termen mediu pentru Romania. Una este elaborata de Comisia Nationala pentru Prognoza din Romania pana in anul 2013. Cea de-a doua este realizata de acelasi institut la nivel regional si judetean. Cea de-a treia previziune pe termen mediu este elaborata de Oxford Economic Forecasting pana in anul 2015. Deoarece in acest proiect este necesara o previziune pe termen lung pana in 2037, previziunile pe termen scurt si mediu sunt doar descrise pe scurt.

Previziunea pe termen lung este realizata de DGTREN pana in 2030, de catre GWS pana in 2030, cu modelul Primes pana in 2030 si de catre NOBE pana in 2040. In majoritatea acestor previziuni pe termen lung, cresterea PIB este de aproximativ 5% in urmatoorii 15 ani si, ulterior, intre 3% si 3,5%.

2.1 Previziunea pe termen scurt a Economist intelligence unit pana in 2008

Economist Intelligence Unit a prezentat o previziune pe termen scurt pentru 2007 si 2008. Aici, PIB a crescut cu 5,5% in 2008. Principala parte a acestei cresteri s-a datorat consumului privat si investitiei brute de capital fix. Problema pe termen scurt este in continuare exportul net negativ care va creste din nou in aceasta previziune.²

¹Departamentul General al Comisiei Europene pentru Energie și Transport (2003): Energie și Transport European, Tendințe către 2030. Luxemburg. Paginile 81f, 145, 208f.

² The Economist Intelligence Unit (2007): Perspectiva pentru 2007-08. Perspectiva politică - Perspectiva politicii economice-Previziunea economică – Perspectiva politică.
http://rbd.doingbusiness.ro/securizate/economist_romania_outlook_sept2007.pdf

2.2 Previziunea pe termen scurt a UniCredit Tiriac Bank pana in 2009

UniCredit Tiriac Bank a prezentat o previziune pe termen scurt in 2007 pentru economia Romaniei pentru perioada 2007 - 2009. In acest caz se asteapta ca PIB real sa creasca cu 5,5% in 2008 si cu 5,0% in 2009. Inflatia va scadea de la 4,2% in 2007 la 3,8% in 2009. Somajul va fi stabil la valoarea de 5,2%. Raportul dintre investitiile straine directe si PIB va scadea de la 9,3% in 2006 la 5,1% in 2007 si la 4,1% in 2009. Raportul dintre datoria publica si PIB va creste de la 17,5% in 2006 la 20,7% in 2009.³

2.3 Previziunea pe termen mediu a Comisiei Nationale pentru Prognoza din Romania

Comisia Nationala pentru Prognoza din Romania a publicat in noiembrie 2007 o previziune pe termen mediu pana in 2013.⁴ In acest caz, PIB in functie de cheltuieli precum si pe sectoare ale industriei, agriculturii, constructiilor si serviciilor este previzionat dupa cum se prezinta in tabelul urmator. De asemenea, exista mai multe alte variabile precum salariile si locurile de munca publicate in aceasta previziune. In aceasta previziune, cresterea PIB-ului in preturi constante este in medie de 5.9%. In general, aceasta previziune pare a fi o previziune completa pentru economia Romaniei.

Tabel 2: PIB previzionat pe sectoare ale economiei nationale⁵

	in prices of 2007					in current prices	
	2007	2013	Share	Share	Average annual	2013	Share
	Billion RON	Billion RON	in 2007	in 2013	growth rate	Billion RON	in 2013
			%	%	%		%
Industry	93.1	127.5	23.8	23.1	5.4	169.4	23.8
Agriculture, forestry, pisciculture, logging	23.7	28.5	6.1	5.2	3.1	32.2	4.5
Constructions	34.5	62.8	8.8	11.4	10.5	85.0	12.0
Services	195.6	275.1	50.1	49.8	5.8	357.7	50.3
Whole economy	346.9	494.9	88.8	89.6	6.1	644.4	90.6
Net tax per product	43.9	57.9	11.2	10.5	4.7	66.8	9.4
GDP	390.8	552.3	100.0	100.0	5.9	711.2	100.0

³ UniCredit Tiriac Bank (2007): România - Perspectivă macroeconomică. Date și previziuni macroeconomice. Comerț străin. Bilanțul extern și FDI.

http://rbd.doingbusiness.ro/unicredit_romania_macroeconomic_sept2007.htm

⁴ Comisia Națională de Prognoză (9 noiembrie 2007): Proiecția principalilor indicatori macroeconomici în perioada 2007-2013. Comisia Națională de Prognoză (9 noiembrie 2007).

⁵ Transformarea indicilor în lanț în valorile măsurate în preturi ale anului 2007 duce la mici schimbări ale sumelor și rezultatelor.

⁶ Transformarea indicilor în lanț în valorile măsurate în preturi ale anului 2007 duce la mici schimbări ale sumelor și rezultatelor.

	in prices of 2007					in current prices	
	2007	2013	Share	Share	Average annual	2013	Share
	Billion RON	Billion RON	in 2007	in 2013	growth rate	Billion RON	in 2013
			%	%	2007 to 2013		%
GDP	390.8	552.3	100.0	100.0	5.9	711.2	100.0
Final consumption	345.6	503.2	88.4	91.1	6.5	597.7	84.0
Household consumption	310.1	461.8	79.4	83.6	6.9	546.0	76.8
Public consumption	35.4	42.3	9.1	7.7	3.0	51.7	7.3
Gross capital formation	103.0	205.7	26.4	37.2	12.2	185.3	26.1
Gross fixed capital formation	106.4	199.0	27.2	36.0	11.0	247.3	34.8
Changes in stocks	-3.4	0.0	-0.9	0.0	--	--	--
Net export	-57.5	-163.4	-14.7	-29.6	19.0	-71.9	-10.1
Export goods and services	121.5	214.2	31.1	38.8	9.9	252.0	35.4
Import goods and services	179.0	377.7	45.8	68.4	13.3	323.9	45.5

2.4 Previziunea regionala pe termen mediu a Comisiei Nationale pentru Prognoza pentru judetul SALAJ

Comisia Nationala pentru Prognoza din Romania a publicat, de asemenea, in noiembrie 2007 o previziune pe termen mediu pentru regiunile si judetele din Romania pana in 2010.⁷ Aici este descrisa cresterea reala a PIB pe cap de locuitor, salariile medii nete si situatia de pe piata fortei de munca.

In tabelul de mai jos sunt prezentate ratele de crestere a PIB pe cap de locuitor, insa nu PIB, ceea ce face dificila compararea acestor valori cu valorile din previziunea de mai sus. Cu toate acestea, se poate observa ca rata medie de crestere anuala este de 5,9% pentru Regiunea Nord-Vest si de 6,7% pentru judetul Salaj.

Tabel 4: Ratele previzionate de crestere a PIB in Regiunea Nord-Vest si in judetul Salaj

Region / County	Year				Arithmetic average growth rate
	2007	2008	2009	2010	2007 to 2010
North-West Region	6.1	6.1	5.8	5.7	5.9
Sălaj	6.9	6.8	6.5	6.4	6.7

2.5 Previziunea pe termen mediu a “Oxford Economic Forecasting Ltd.” pana in 2015

In aceasta previziune pe termen lung a institutului “Oxford Economic Forecasting Ltd.” din septembrie 2005, PIB al Romaniei in preturi constante prezinta o crestere medie de 4,7% in perioada 2007 - 2015.⁸ Componentele cu cea mai rapida crestere sunt exporturile, cu 9,8% pe an si formarea bruta a capitalului fix, cu 5,8%. Urmeaza consumul privat, cu 4,7%. Consumul guvernamental este previzionat cu o rata de crestere anuala medie de 1,2%. Importurile au crescut cu 9,2%, nu la fel de repede ca exporturile. Datorita faptului ca valoarea absoluta a importurilor este in prezent mult mai mare decat valoarea exporturilor, exporturile nete sunt tot negative in viitor. Aceasta diferenta creste cu o rata de 7,4% si afecteaza negativ PIB, deoarece

⁷ Comisia Națională de Prognoză (9 noiembrie 2007): Proiecție regională până în 2010. Comisia Națională de Prognoză (9 noiembrie 2007) Decalaje regionale la orizontul anului 2010.

⁸ OEF - Oxford Economic Forecasting Ltd (2005): Previziune pentru România.

diferența dintre valorile absolute este mare, pe când diferența dintre ratele de creștere este mică. În tabelul următor este prezentată o imagine de ansamblu a acestor date previzionate.

Populația, în această previziune, scade cu o rată anuală de -0.35%. Astfel, PIB pe cap de locuitor crește mai puternic decât PIB total.

Evoluția indicelui prețurilor de consum da o inflație anuală de 5,0% și deflatarea PIB crește cu 5,0%, cu aceeași rată de creștere. Salariile cresc mai rapid, cu 7,2% pe an. Astfel, este de așteptat o creștere puternică a productivității cu peste 2%.

Se așteaptă ca rata șomajului să fie constantă la aproximativ 6,5% în perioada 2007 - 2015 în această previziune.

Tabel 5: Ratele anuale medii de creștere ale previziunii Oxford

	Average annual growth rate in percent 2007 - 2015
GDP	4.7
Consumer spending	4.7
Gross fixed capital formation	5.8
Government consumption	1.2
Exports of goods & services	9.8
Imports of goods and services	9.2
Consumer price index	5.0
Deflator GDP	5.0

2.6 Previziunea pe termen lung a DGTREN până în 2030

O previziune pe termen lung pentru transport, energie și emisii până în 2030 a fost publicată de Departamentul General al Comisiei Europene pentru Energie și Transport⁹. De asemenea, în previziune sunt făcute și presupuneri cu privire la populație, la PIB și la valoarea dezagregată.

Creșterea PIB a României din această previziune încetinește de la 5,0% între 2000 și 2010 la 4,3% între 2010 și 2020 la 3,1% în perioada 2020 - 2030. Creșterea PIB pe cap de locuitor este ușor mai mare din cauza scăderii populației. În deceniul dintre 2020 și 2030, rata creșterii medii anuale este tot de 3,5%.

Dezagregarea valorii adăugate arată că sectorul serviciilor prezintă cele mai mari rate de creștere (6,9%, 5,0%, 3,3%), urmat de industrie (4,7%, 4,0%, 3,0%) și construcții (4,0%, 4,5%, 2,9%). În sectorul industrial, în principal sectorul alte industrii.

⁹Departamentul General al Comisiei Europene pentru Energie și Transport (2003): Energie și Transport European, Tendințe către 2030. Luxemburg. Paginile 81f, 145, 208f.

Tabel 6: Ratele anuale medii de creștere ale previziunii DGTREN

	2000-2010	2010-2020	2020-2030
Per capita GDP	5.3	4.7	3.5
Gross Domestic Product	5.0	4.3	3.1
Households expenditure	5.3	4.5	3.1
Value Added	5.0	4.3	3.1
Industry	4.7	4.0	3.0
iron and steel	1.2	1.7	1.5
chemicals	2.0	3.8	3.8
other industries	5.3	4.2	2.9
Construction	4.0	4.5	2.9
Services	6.9	5.0	3.3
Agriculture	1.7	3.2	2.6
Energy sector	2.0	1.9	1.8

2.7 Previziunea pe termen lung cu modelul GINFORS al GWS

GWS a elaborat mai multe modele nationale econometrice care erau interconectate in modelul GINFORS (Global INTERindustry FORecasting System). Acesta este un model economie-energie-mediu, cu acoperire globala. GINFORS este aplicat in prezent pentru analiza scenariilor in diferite proiecte UE¹⁰. Nucleul GINFORS il reprezinta sistemul de tranzactii bilaterale pentru 25 de bunuri si servicii si 43 de tari si regiuni, care previzioneaza comertul mondial si alte variabile macroeconomice pana in anul 2030.

Din modelul GINFORS al GWS, Consultantul a determinat o rata a cresterii anuale medii a PIB real pentru Romania de 5,7% in perioada 2004 - 2015. Rata de crestere este usor mai scazuta, cu 4,1% in perioada 2015 - 2030.¹¹

2.8 Previziunea pe termen lung a modelului Primes

Modelul Primes este un model de echilibru partial al UE. Furnizeaza proiectii ale sistemului energetic pe termen mediu si lung, incepand cu 2010 si pana in 2030 cu rezultate pentru fiecare cincisprezece ani. Primes nu este un instrument pentru previziuni pe termen scurt. Modelul poate fi folosit in principal pentru simularea efectelor schimbarilor in presupuneri (de ex. in ceea ce priveste politicile) sau intr-un mod normativ (de ex. satisfacerea restrictiilor de emisii).¹²

Acest model ofera urmatoarele prognoze: PIB, valoarea adaugata bruta si cheltuielile pentru consum pe gospodarie sunt previzionate cu o crestere anuala medie de 5,5% pe an in perioada 2005 - 2030. Anii cu cele mai puternice rate de crestere sunt intre 2010 si 2015. Ulterior, rata de crestere scade la 4,8% pe an in perioada dintre 2025 si 2030, date care pot fi regasite in urmatorul tabel.

¹⁰ de ex. MOSUS, www.mosus.net

¹¹ www.gws-os.de

¹² Capros, P.: Descrierea pe scurt a modelului pentru sistemul energetic PRIMES. www.e3mlab.ntua.gr

Tabel 7: Rate de creștere previzionate cu modelul Primes

	2005-2010	2010-2015	2015-2020	2020-2025	2025-2030	2005-2030
GDP	5.7	6.1	5.6	5.2	4.8	5.5
Consumption expenditure of households	5.8	6.2	5.6	5.2	4.8	5.5
Gross value added	5.7	6.1	5.5	5.2	4.8	5.5
Value added components						
VA-agriculture	4.3	3.5	2.7	2.5	2.5	3.1
VA-construction	6.3	6.8	5.7	5.2	5.0	5.8
VA-services	6.7	7.1	6.7	6.2	5.5	6.5
VA-industry & energy	4.9	5.5	4.9	4.5	4.2	4.8
VA-energy sector	3.4	4.7	4.2	3.8	3.6	3.9
VA-industry	5.1	5.6	4.9	4.5	4.3	4.9
VA-iron and steel	4.8	3.8	3.1	2.9	2.7	3.5
VA-chemicals	4.2	7.7	7.1	6.1	5.4	6.1
VA-non metallic minerals	3.2	5.9	5.7	5.0	4.7	4.9
VA-pulp, paper and printing	7.6	8.1	6.4	5.3	4.5	6.4
VA-food, drink and tobacco	6.4	5.8	4.5	4.1	3.8	4.9
VA-textiles	3.0	2.9	2.7	2.5	2.2	2.7
VA-engineering	2.9	6.0	6.2	5.9	5.4	5.3
VA-other industries	6.6	6.0	5.5	4.9	5.3	5.7

Privind la sectoare se poate observa ca valoarea adaugata a serviciilor are cea mai mare crestere, cu 6,5%. Urmeaza constructiile, cu 5,8% pe an, inaintea valorii adaugate din industrie cu 4,9% si agricultura cu 3,1% pe an.

O versiune mai veche a modelului a furnizat o proiectie pe termen lung a ratei anuale medii de crestere de aproximativ 4% pentru PIB pana in anul 2030. ¹³

2.9 Previziunea pe termen lung a NOBE pana in 2040

Institutul polonez NOBE – Centrul Independent pentru Studii Economice a prezentat previziuni ale PIB pentru 19 tari est europene. ¹⁴ Drept urmare, cresterea PIB pentru Romania a fost prezentata pentru perioada 2000 - 2040. Ratele de crestere anuala ale PIB din 2000 pana in 2020 sunt intre 3,7% si 5,4% in scenariul de baza, intre 3,1% si 4,6% in scenariul scazut si intre 4,0% si 6,0% in scenariul crescut. In deceniul 2030 - 2040 ratele de crestere sunt intre 3,0 si 3,3% in toate trei scenariile.

Datorita populatiei in descrestere in toate aceste previziuni, ratele de crestere a PIB pe cap de locuitor sunt mai mari. In deceniul 2030 - 2040 ratele de crestere ale PIB pe cap de locuitor sunt intre 3,7 si 3,8% in toate trei scenariile.

Tabel 8: Ratele anuale medii de crestere a PIB si ratele de crestere a PIB pe cap de locuitor previzionate de NOBE

Real GDP growth	2000-2010	2010-2020	2020-2030	2030-2040
Base Scenario	3.7	5.4	4.4	3.3
Low Scenario	3.1	4.6	3.9	3.0
High Scenario	4.0	6.0	4.5	3.1
Real GDP per capita growth	2000-2010	2010-2020	2020-2030	2030-2040
Base Scenario	4.1	5.9	5.0	4.0
Low Scenario	3.5	5.1	4.5	3.7
High Scenario	4.4	6.5	5.1	3.8

¹³ Zachariadis, T.; Kouvaritakis, N. (2003): Perspectivă pe termen lung a utilizării energiei și a emisiilor de CO₂ din transport în Europa Centrală și de Est. Politica energetică 31, p 759–773.

¹⁴ Consultați fișierul nobe.pdf, www.nobe.pl/

2.10 Concluzii

În unele dintre aceste previziuni este prezentat în principal PIB total (NOBE), în alte previziuni este prezentată doar partea de cheltuieli a PIB sau doar latura de producție. Doar în două modele sunt disponibile ambele laturi ale calculului PIB (Comisia Națională de Prognoza, Oxford Economic Forecasting). Motivul îl reprezintă obiectivele diferite ale fiecărei previziuni. Comisia Națională de Prognoza și Oxford Economic Forecasting au ca scop să descrie dezvoltarea economică a României în general, pe când previziunile DGTREN, Primes și GWS se concentrează pe sectorul energetic. NOBE are drept scop compararea ratelor de creștere ale diverselor țări ale UE.

Celelalte diferențe principale dintre diversele previziuni sunt orizonturile de timp diferite. PIB din previziunile pe termen mediu și lung este prezentat în următoarea figură. Pentru a calcula datele pentru această imagine, valoarea actuală a PIB din România pentru anul 2006 este combinată cu ratele anuale medii de creștere pentru PIB al celeilalte previziuni. Această imagine arată că toate previziunile se așteaptă la o evoluție pozitivă a PIB din România. În continuare pot fi văzute diferitele perioade de timp ale previziunilor. Prin urmare, previziunea Comisiei Naționale de Prognoza și cea a Oxford Economic Forecast pot fi recunoscute cu greu în imagine, deoarece sunt previziuni doar pe termen mediu.

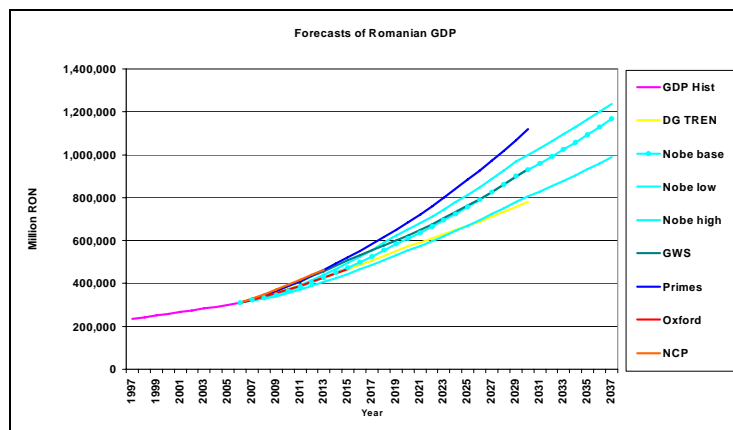

Figura 1: Previziune a PIB din Romania

3. CRESTEREA ECONOMICA

Între 2000 – 2006, România a înregistrat o creștere economică susținută cu o creștere medie reală a PIB de 5.5% p.a.; în 2005, rate reală de creștere a PIB era de 4.1%, și acest lucru era determinat de impactul negativ al inundațiilor asupra agriculturii, în timp ce în 2006, s-a ajuns la un nivel de 7.7% p.a. în urma accelerării nivelului de investiție și a consumului menajer.

Pentru orizontul 2007 – 2013, previziunile Comisiei naționale de prognoza indică o rată medie reală de creștere a PIB de aproximativ 6% p.a., respectiv o scădere de la 6.10% în 2007 până la 5.70% în 2013. Previziunile de creștere sunt determinate pe de o parte de accelerarea cererii menajere în urma creșterii marcate a salariilor reale, a

pietei de credite și a expansiunii populației angajate și, pe de altă parte, de creșterea investițiilor guvernamentale și private. Pentru această perioadă de timp, un nivel înalt de investiții publice se prevede ca urmare a nevoi de a se conforma cu obligațiile furnizate de Tratatul de aderare la UE și, în același timp, nevoie de a asigura infrastructura de bază în vederea atragerii investitorilor privați.

În comparație, previziunile EIU indică o scădere mult mai evidentă a indicatorului, respectiv o rată anuală de 5.15% pentru 2007 – 2012, justificată de nevoia de a implementa politici monetare și fiscale restrictive în vederea sprijinirii scăderii ratei inflației la valori comparabile cu nivelele medii europene.

Pentru intervalul 2013 – 2038, Consultanțul a estimat rate de creștere medii reale a PIB, pe intervale de timp.

Tabel 9: Rata de creștere reală a PIB

Indicator	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 - 2018	2019 - 2023	2024 - 2038
Rata reală de creștere a PIB (% p.a.)	8.40 %	4.10 %	7.70 %	6.10 %	6.50 %	6.10 %	5.80 %	5.80 %	5.70 %	5.70 %	5.20 %	4.50 %	4.00 %

4. INVESTIȚII STRAINE

România va rămâne o locație atractivă pentru investitorii și investițiile străine, fiind pe locul 26 în lume și pe locul 5 la nivel regional (în conformitate cu topul EIU), factorii principali din spatele acestui top fiind dimensiunea mare a pieței interne și rolul potențial ca centru regional. Deși salariile relativ scăzute nu vor mai fi un avantaj, creșterea productivității muncii, introducerea ratei forfetare pe venit și reducerea progresivă a ajutorului social plătit de către angajatori a contribuit la atragerea investitorilor.

Creșterea investițiilor de capital fix au accelerat de la 13% în 2005 până la 16.1% în 2006, rămân unul dintre principalii factori de creștere în 2007 și de asemenea pentru intervalul de timp evaluat, ca rezultat a restructurării și modernizării sectoarelor industriale și de servicii și atracția fluxurilor crescute de investiții directe. Expansiunea investițiilor este generată de nevoia de investiții în infrastructură: autostrăzi, drumuri, sisteme de alimentare cu apă & de apă uzată, producție și distribuție a electricității, sectorul de cazare, comerț cu amănuntul prin extinderea centrelor de cumpărături. În conformitate cu estimările Economist Intelligence Unit, rata brută de active mobile va fi de aproximativ 13% între 2007 – 2011 și cifra va varia între 18% în 2007 și 10% în 2013. În conformitate cu estimarea Comisiei naționale de prognoza.

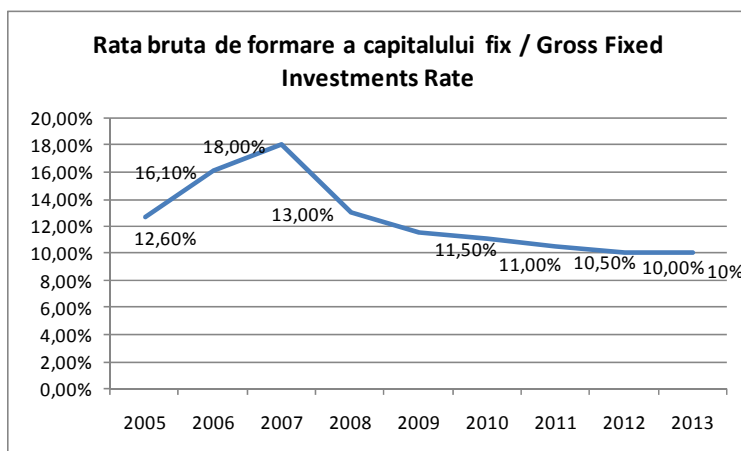

Figura 2: Rata bruta de formare a capitalului fix

Sursa de informatii: Comisia nationala de prognoza – Proiectia principalilor indicatori macroeconomici intre 2007 – 2013, Noiembrie 2007

Comisia nationala de prognoza a estimat ca rata de crestere a exportului de bunuri va varia intre 14 si 17% in intervalul 2007 – 2013, in timp ce rata FOB (Free on Board – bunuri importate) va scadea progresiv de la 26.3% in 2007 to 9.6% in 2013. Totusi, aprecierea RON, cererea modesta UE si competitia puternica a celorlalte state, cum ar fi China si India, va ingreuna mentinerea ratelor cresterii exportului peste 10 – 12% p.a. in intervalul 2007 – 2011, in conformitate cu estimarile EIU.

Cu privire la importurile de bunuri si servicii in 2006, rata de crestere a importului in comparatie cu anul precedent era de 23%, determinate de cererea domestica crescuta pentru anumite bunuri gospodaresti (masini noi) si de importul de masini si echipamente necesare pentru modernizarea si restructurarea economiei. Totusi, reducerea cresterii consumului domestic va duce la o scadere a expansiunii importului.

Productia industrială, in afara sectorului de constructii, a crescut in 2006 cu 6.9% in comparatie cu 2.5% in 2005; sectorul de constructii a inregistrat o extindere semnificativa de 19.4% determinata de explozia imobiliara. Pentru perioada 2007 – 2011, se prevede o crestere medie anuala de aproximativ 5% pentru productia industrială si pentru sectorul constructiilor.

5. RATA INFLATIEI

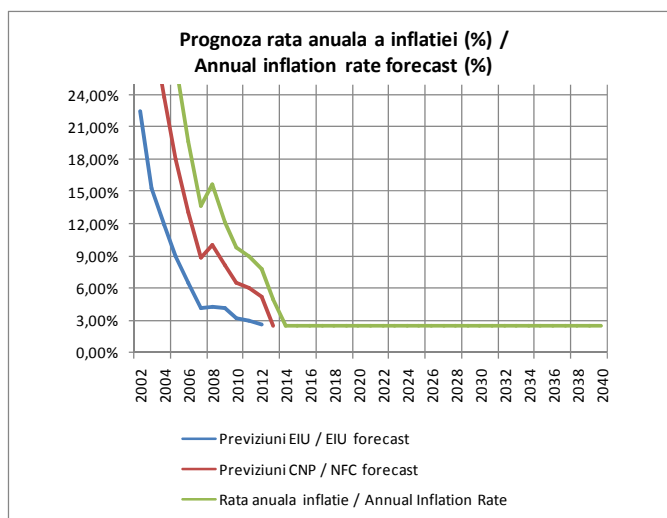
Comisia nationala de prognoza si Economist Intelligence Unit au estimat o scadere progresiva a ratei de inflatie anuale de la 6.56% in 2006 la 2.6% in 2012. Desi, valorile estimate ale celor doua institutii difera pentru perioada 2007 – 2012, in sensul ca rata de inflatie estimata de Comisia national de prognoza este mai mare decat cea estimata de Economist Intelligence Unit, se poate observa faptul ca procesul de deflatare este in desfasurare. In ciuda tuturor acestor aspecte, rata anuala de inflatie nu va descreste incat sa atinga valorile inregistrate in tarile vestice pana in anul 2011.

Pentru restul intervalului de timp evaluat, se estimează ca rata anuală a inflației se va reduce și își va menține valoare în jurul a 2% p.a.

Astfel, previziunea ratei medii anuale a inflației este următoarea:

Tabel 10: Previziunea ratei medii anuale a inflației

Indicator	UM	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 - 2038
Rata anuală a inflației	% p.a.	4,80%	5,70%	4,10%	3,20%	3,00%	2,60%	2,50%	2,50%

6. OCUPAREA, SOMAJUL ȘI CASTIGURILE SALARIALE

În perioada 2007 – 2011, se prevede că numărul populației angajate să crească în medie cu 0.1% p.a. în comparație cu scăderea medie anuală a numărului populației active cu 0.1% p.a. Intrarea pe piața muncii a generației de oameni născuți în anii 80 va cauza o rată mai joasă a scaderii populației active, care, în combinație cu o ușoară creștere a participării pe piața muncii, va crea condiții pentru o creștere a forței de muncă.

Populația ocupată înregistrată are o tendință de ușoară creștere în perioada 2002 – 2006, respectiv crește de la 0.5% până la 1.2%, și anume de la 8.6 milioane de persoane în 2002 la 8.8 milioane de persoane în 2006. Pe perioada 2007 – 2013, se prevede o creștere medie anuală de aproximativ 0.3%.

Numărul crescut de persoane care muncesc peste hotare (estimat la 1 – 2 milioane de persoane) cauzează o lipsă de personal specializat în anumite domenii de activitate (cum ar fi construcțiile) și, dat fiind faptul că restricțiile cu privire la imigranții români sunt eliminate în mod progresiv, nivelul viitor al emigratiei către alte state membre UE și numărul persoanelor care se întorc în România este nesigur.

Piața forței de muncă din România indică o forță de muncă dinamică în sectoarele în curs de dezvoltare pe de o parte, și pe de altă parte, mobilitatea și productivitatea scăzută în sectoarele economice tradiționale. La nivelul economiei naționale, se

observa o schimbare structurală a sectoarelor economiei naționale, și anume reducerea populației angajate în agricultură și în industrie în favoarea sectorului de servicii. Momentan, sectoarele principale înregistrează o creștere a numărului de angajați sunt comerțul, telecomunicațiile, cercetarea și dezvoltarea, IT și serviciile de intermediere financiară, pentru care tendința este estimată a continua pe viitor.

În ceea ce privește intervalul 2007 – 2013, Economist Intelligence Unit estimează o descreștere a ratei somajului de la 4.8% în 2007 la 3.4% în 2013, și pentru restul intervalului, Consultanții estimează că rata de somaj va rămâne cea estimată pentru anul 2013.

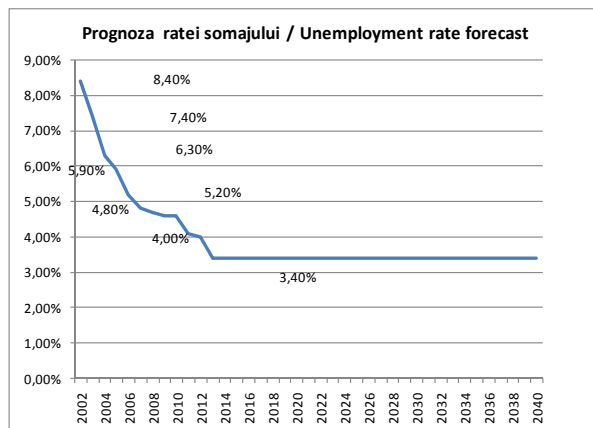

Figura 3: Rata brută de formare a capitalului fix

Unul dintre punctele forte ale României în atragerea investițiilor străine era nivelul scăzut al salariilor, dar creșterea puternică a salariilor și aprecierea monedei naționale a determinat o diminuare a acestui avantaj. Salariile medii nominale au crescut cu 17% și 18.9% în 2005, respectiv în 2006, și anume o creștere medie a salariilor reale cu 7.4% și 11.6%. Pentru 2007 și 2008, se estimează rate de creștere ale salariilor reale comparabile cu cele din 2006, dar, începând din 2009, nevoia de implementare a unor politici monetare și fiscale mai restrictive va reduce rata de creștere a salariilor reale. Creșterea costurilor muncii vor fi echilibrate de o creștere a ratei productivității muncii estimată la o medie a ratei anuale de 3.6% între 2007 – 2030.

7. PREVIZIUNI CU PRIVIRE LA POPULAȚIA ROMÂNIEI

Previziunea populației pentru România indică o tendință descrescătoare (inclusiv scenariul optimist) și cauzele acestora sunt numeroase: rate scăzute ale fertilității, speranța de viață la naștere crescută și schimbările în structura de vârstă a populației, bilanțul negativ al migrației externe. Pentru perioada de timp analizată, se așteaptă ca emigrarea să se reducă, însă sporul natural negativ va contribui în mod semnificativ la reducerea populației.

Trendul descendent prognozat de specialiști este observabil chiar din 1990 când populația României era de 23.206.720 locuitori (începând 1 iulie), numărul scăzând treptat până la 21.565.119 locuitori la 1 ianuarie 2007. Rata anuală medie de

creștere a populației la nivel național în perioada 1990 – 2000 a fost de -0.34%, comparativ cu -0.56% în intervalul 2000 – 2007.

Tabel 11: Previziuni cu privire la populația României

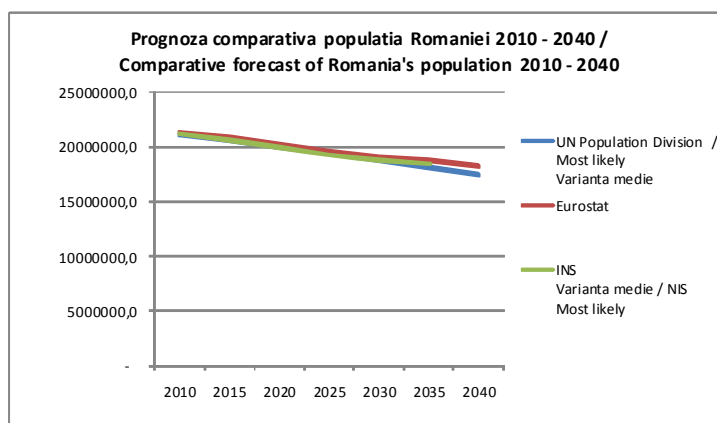
Total Populație	1990	1995	2000	2007	% Variație 1995/ 1990	% Variație 2000/ 1995	% Variație 2007/ 2000
România	23,206,720	22,680,951	22,435,205	21,565,119	-0.46%	-0.22%	-0.56%

În vederea evaluării evoluției populației la nivel național, regional și județean, s-au revizuit următoarele date statistice (1990-2007): date furnizate de către Birourile statistice de județ și de regiune, previziunile efectuate de către Institutul național de statistică și publicate în 2004 și în 2005, cât și previziunile publicate de către Diviziunea populației a Națiunilor unite (UNPD) și Eurostat. Datele statistice istorice cu privire la populație publicate de către Institutul național de statistică sunt disponibile pe recensăminte, cât și pe ani, la 1 ianuarie și la 1 iulie. 2007 este ultimul an cu date disponibile (date de la 1 ianuarie).

Previziunea cu privire la populația României la nivel național a fost elaborată de Institutul național de statistică în 2004 în documentul: „Proiecții cu privire la populația României pe profil teritorial până în 2025” și în 2005, în publicația: „Proiecții cu privire la populație pe zone în perioada 2004 – 2025”. Primul document utilizează ca an de bază 2003 și prezintă previziuni pentru populația României pentru orizontul de timp 2004 – 2025 (la nivel de țară și de județ) în trei variante de evoluție demografică: cel mai probabil, optimist și pesimist. Evoluția populației este analizată luându-se în considerare schimbările de structură a vârstei și modificările estimate pentru anumite grupe funcționale de vârstă.

În cadrul documentului publicat în 2005, este analizată evoluția populației pe medii și regiuni în perioada 2004 – 2025, corelată cu structura pe grupe de vârstă a populației.

Proгноza cu privire la populația României publicată de către Institutul național de statistică și alte instituții relevante (Institutul național de cercetare economică, Diviziunea populației a Națiunilor unite și Eurostat) estimează o scădere a populației în toate scenariile previziunii. Până la nivelul anului 2025 (moment până la care Institutul național de statistică a publicat prognoze), valorile estimate de cele trei instituții sunt foarte apropiate, pentru restul orizontului de timp, respectiv până în anul 2040, valorile prognozate de Diviziunea populației a Națiunilor unite se situează sub cele estimate de Eurostat.

Sursa de informatii: NIS, Eurostat, Diviziunea populatii a Natiunilor unite

Figura 4: Prognoza comparativa in ceea ce priveste populatia Romaniei 2010 – 2040, scenariul cel mai probabil

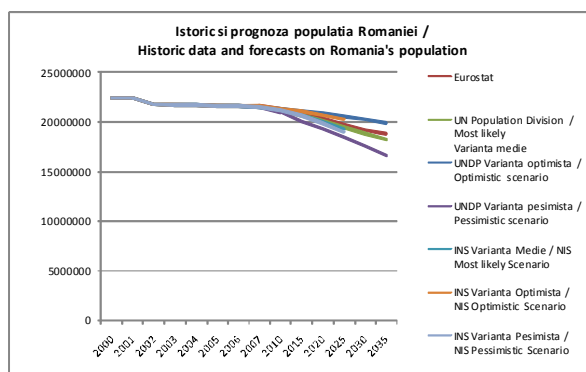
Tabel 12: Prognoza comparativa in ceea ce priveste previziunile cu privire la populatia Romaniei pe ani de referinta, scenariul cel mai probabil

Sursa / Anul	2010	2025	2030	2040
Institutul National de Statistica (NIS)	21,226,300	18,418,000	NA	NA
Diviziunea populatii a Natiunilor unite	21,147,000	19,494,000	18,860,000	17,472,000
Eurostat	21,300,000	19,700,000	19,200,000	18,300,000

Sursa de informatii: NIS, Eurostat, Diviziunea populatii a Natiunilor unite

In cel mai probabil scenariu, in conformitate cu previziunile NIS, Diviziunea populatii a Natiunilor unite, Eurostat si ale Consultantului numarul populatiei va scadea de la 21,494,286 de locuitori inregistrati la 1 ianuarie 2007 la 19,243,000 – 19,700,000 de locuitori in 2025, respectiv la 17,472,000 – 18,300,000 de locuitori in 2040.

Fisa de mai jos prezinta previziunile specialistilor pana in 2040 cu toate cele trei scenarii: cel mai probabil, optimist si pesimist.

Sursa de informații: NIS, Eurostat, Diviziunea populației a Națiunilor unite

Figura 5: Date și previziuni istorice cu privire la populația României pentru perioada 2000 – 2038

Graficul de mai sus prezintă o evoluție similară pentru toate scenariile de previziune, și anume o scădere a populației la nivel național. Deși la nivelul orizontului de timp analizat (2008 – 2038), rata medie anuală de creștere a populației, în scenariul cel mai probabil, este de -0.53% p.a., pe intervale de timp intermediare, ratele medii anuale de creștere a populației sunt diferite, reflectând tendințele demografice ale perioadei respective.

Tabel 13: Datele și previziunile istorice cu privire la ratele medii anuale de creștere pe trei scenarii (cel mai probabil, optimist și pesimist) pe durata perioadei 2000 – 2038

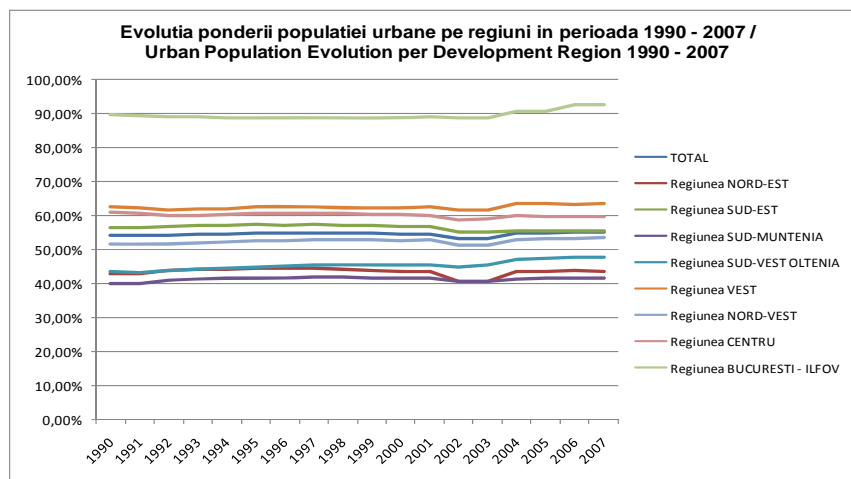
Scenariu / Rata anuală medie de creștere a populației (%)	2000 – 2007 (NIS)	2007 – 2015 (NIS)	2015 – 2025 (NIS)	2025 – 2038 (Estimare Consultant)
Cel mai probabil	-0.56%	-0.51%	-0.73%	-0.40%
Optimist	-0.56%	-0.31%	-0.40%	-0.32%
Pesimist	-0.56%	-0.57%	-0.82%	-1.30%

Sursa de informații: NIS, estimările propriului consultant

Tendința de descreștere a populației este observabilă la nivelul tuturor regiunilor de dezvoltare și a județelor, dar într-un mod diferentiat, în conformitate cu condiții specifice a fiecărei unități administrative.

Evoluția populației pe medii urbane și rurale

La nivel de județ, procentajul de populație urbană a avut o tendință fluctuantă: în perioada 1990 – 2007, valorile între 53.26% (2002) – 55.25% (2007). Fluctuațiile au fost observate în mod evident la nivelul Regiunilor de dezvoltare, după cum urmează

Sursa de informații: Institutul Național de Statistică

Figura 6: Evoluția populației pe regiuni de dezvoltare în perioada 1990 – 2007

Din punctul de vedere al evoluției populației pe zone rurale și urbane, previziunile UNPD prevăd o creștere a populației urbane de la 53.7% în 2005 la 63.1% în 2030 (ultimul an prognozat).

Din contra, prognoza NIS cu privire la structura pe zone are populației țării indică o scădere a populației urbane, cu evoluții distincte la nivelul regiunilor de dezvoltare. În cadrul acestui document, Consultantul a utilizat informațiile previzionate de INS, aceste informații înscriindu-se în tendința generală observată la nivelul ultimilor ani în țară.

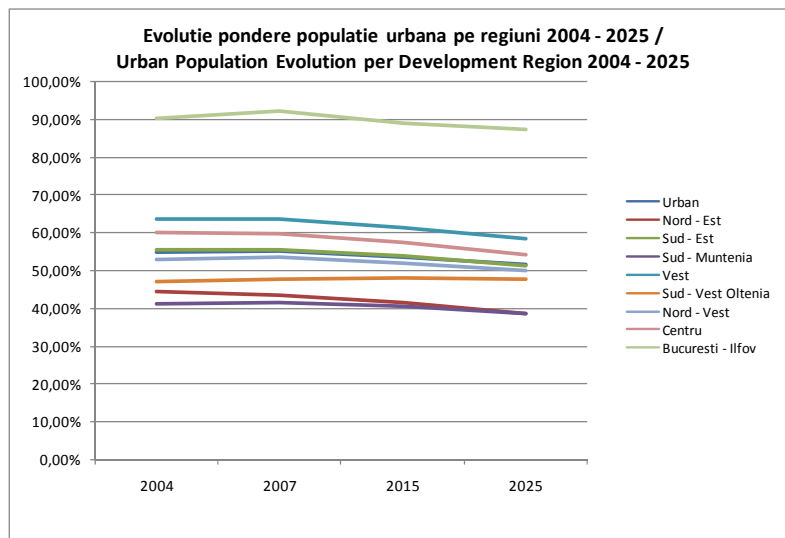

Figura 7: Partea din populatia urbana pe regiuni de dezvoltare pe perioada 2004 – 2025

La nivelul regiunilor de dezvoltare, se pot observa urmatoarele aspecte:

- Regiunea Bucuresti – Ilfov are cea mai mare pondere a populatiei urbane, aceasta variind intre 90.62% in 2004 si 87.5% in 2025;
- Evolutia acestui indicator la nivel national este aproape identica cu cea estimata pentru regiunea Sud – Est,;
- Regiunea Sud – Muntenia detine si va detine cea mai mica pondere a populatiei urbane,
- In 2025, partea din populatia urbana din Regiunea de Nord–Est va deveni aproape la fel ca nivelul minim estimat inregistrat in Regiunea de Sud–Muntenia,
- Singura exceptie fata de trendul descendent al ponderii populatiei urbane este regiunea Sud – Vest Oltenia pentru care se prognozeaza o usoara crestere a acestui indicator de la 47.24% in 2004 la 47.83 % in 2025.

Pe perioada 2004 – 2007, s-a observat o mica crestere a populatiei urbane la nivel national, generata de cresterea acestui indicator pentru urmatoarele regiuni: Bucuresti – Ilfov (cea mai mare crestere de 0.66% p.a.), Nord-Vest (0.45% p.a.), Sud-Vest - Oltenia (0.37% p.a.), Sud– Muntenia (0.15%). Pentru perioada 2007 – 2025, trendul descendent se inregistreaza diferentiat la nivelul regiunilor, respectiv mai puternic la nivelul regiunilor Nord – Est, Centru si Vest.

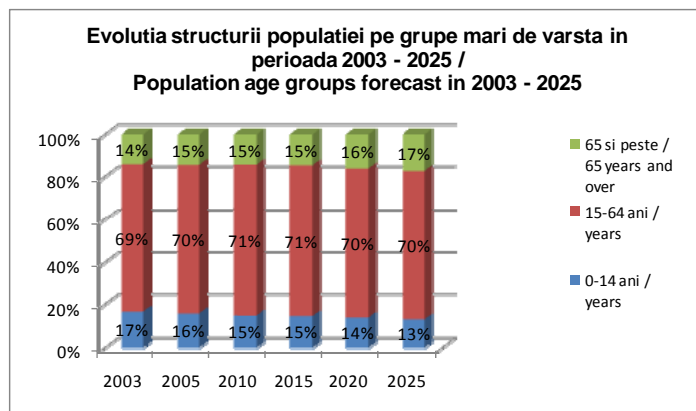
Tabel 14: Procentul populației urbane la nivel național și regional pe perioada 2004– 2025

Zona/an	Cel mai probabil scenariu			
	2004	2007	2015	2025
Urban	54.89%	55.25%	53.72%	51.65%
Nord - Est	44.52%	43.51%	41.71%	38.74%
Sud - Est	55.51%	55.40%	53.96%	51.39%
Sud - Muntenia	41.44%	41.63%	40.50%	38.69%
Sud - Vest Oltenia	47.24%	47.76%	47.97%	47.83%
Vest	62.27%	63.52%	61.41%	58.39%
Nord-Vest	52.76%	53.46%	51.95%	50.13%
Centru	60.02%	59.75%	57.59%	54.38%
Bucuresti - Ilfov	90.62%	92.43%	89.09%	87.52%

Sursa de informatii: Institutul National de Statistica

Evoluția populației pe grupe de vârstă

Structura populației pe grupe de vârstă va trece prin schimbări pe durata orizontului de timp evaluat, și anume numărul populației tinere va scădea, în timp ce numărul populației adulte și în vârstă va crește. Conform clasificării efectuate de INS, populația tânără este definită ca având vârsta cuprinsă între 0 – 14 ani, populația adultă între 15 – 64 ani și vârstnică cu vârste peste 65 ani.

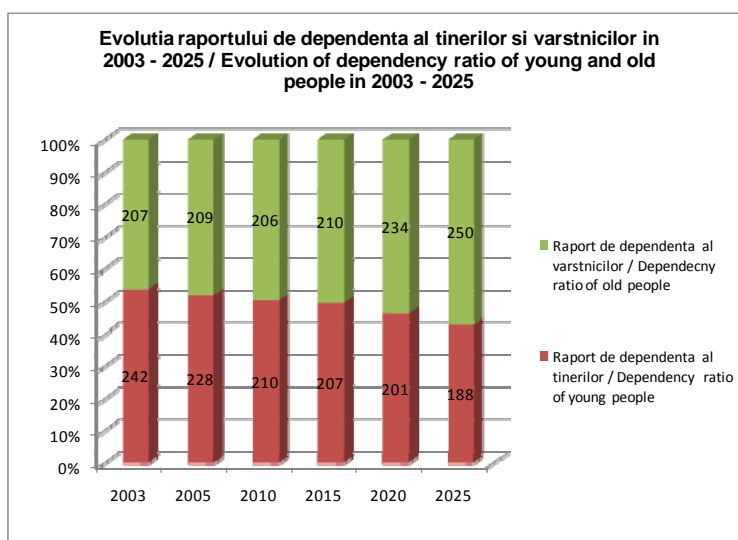
Sursa de informatii: Institutul National de Statistica

Figura 8: Evoluția populației pe grupe de vârstă, 2003-2025

Reducerea numărului populației tinere va fi cauzată de menținerea fertilității sub ritmul de înlocuire a generațiilor, fiind influențat direct de mărimea efectivului de femei de vârstă fertilă (15 – 49 ani), precum și de structura acesteia. Se prognozează o reducere cu 19% a numărului femeilor în vârstă fertilă în 2025 față de 2003, însă la nivelul grupei de vârstă cu contribuția cea mai mare la realizarea fertilității finale (20 – 29 ani), reducerea va fi semnificativă, respectiv de 39% în același orizont de timp.

Populația adultă va crește în comparație cu numărul populației totale cu 2015, în urma scăderii populației tinere și va crește până în 2025, pe măsura ce îmbătrâneste și astfel și populația îmbătrânită va crește. În conformitate cu estimările INS, numărul populației vârstnice va crește de la 3,1 milioane în 2003 la peste 3,3 milioane în 2025, determinând astfel o pondere a acestei categorii în totalul populației de 17.4%. Și în cadrul acestei grupe mari de vârstă, vor exista evoluții diferite ale subgrupelor de vârstă, estimându-se că populația în vârstă de peste 80 ani să cunoască un ritm de creștere intens astfel încât ponderea acestei subgrupe în cadrul grupeii populației vârstnice să ajungă la 20.7% în 2025.

Analiza raportului total de dependență (calculat ca numărul tinerilor și vârstnicilor raportat la 1.000 persoane adulte) indică o scădere în perioada 2003 – 2010, ca urmare a scăderii mai accentuate a numărului populației tinere. După acest interval, raportul total de dependență va crește ușor din cauza sporirii numărului populației vârstnice.

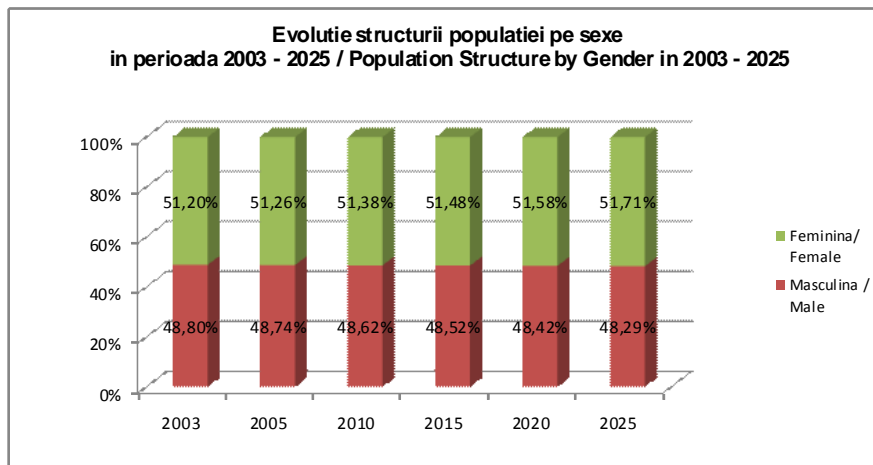

Sursa de informații: Institutul Național de Statistică

Figura 9: Evoluția raportului de dependență dintre persoanele tinere și cele bătrâne, 2003 - 2025

Evoluția populației pe sexe

În ceea ce privește structura populației pe sexe pe durata intervalului de timp evaluat, se prevede o scădere a populației feminine, dar partea din întreaga populație va crește de la 51.2% în 2003 la 51.7% în 2025. Pentru ambele sexe, cea mai semnificativă scădere va fi cea pentru grupa de vârstă 10 – 24 ani, în timp ce grupa de 35 – 60 ani va crește ușor.

Sursa de informatii: Institutul National de Statistica

Figura 10: Evoluția structurii populației pe sexe, 2003-2025

8. TENDINTE SI PERSPECTIVE MACROECONOMICE

Tendințele macroeconomice prezentate mai jos sunt bazate pe proiecțiile și estimările pregătite de două entități relevante din acest domeniu: Comisia Națională de Prognoza și the Economist Intelligence Unit.

Pentru perioada următoare la nivel de regiune, estimările privind evoluția **produsului intern brut** indică evoluții superioare mediei naționale în regiunile cu un nivel mai scăzut de dezvoltare (Nord – Est, Sud, etc.) și rate egale sau mai mici în comparație cu nivelul național în regiunile cu nivel mai mare de dezvoltare. Evoluțiile anuale ale produsului intern brut regional sunt susținute de creșterea volumului de activitate în alte domenii. Sunt totuși de remarcat evoluțiile din construcții, cu un ritm mediu anual de peste 10% în toate regiunile. De asemenea, sectorul serviciilor va susține creșterea economică a fiecărei regiuni, ritmul mediu anual în perioada 2007 – 2010 depășind 6%, dar dat fiind capacitățile existente industria rămâne sectorul care prin ritmuri diferite de creștere contribuie la tendința de compensare.

Această evoluție a creșterii economice la nivel de regiune nu conduce la modificări semnificative a ponderii regiunilor în produsul intern brut național pe termen mediu, diferențele fiind 0,1-0,2 puncte procentuale, unele regiuni menținându-și ponderea actuală (Sud, Sud – Vest Oltenia, Nord – Vest). Astfel, la nivelul anului 2010, București continuă să aibă cea mai importantă contribuție (21%), regiunile de Sud, Nord - Vest și Centrală cu ponderi între 12 și 12,5%, și cele de Nord - Est și Sud – Est vor furniza 11,9%, respectiv 11,4% din PIB per total.

Deși până în anul 2010 nu se întrevad modificări structurale semnificative, totuși două tendințe sunt de subliniat:

- Ca urmare a ritmului accelerat de creștere a valorii adăugate brute din construcții, ponderea acestora în produsul intern brut regional se situează pe un trend ascendent, în anul 2010 având valori cuprinse între 7,8% în regiunea Sud și 10,7% în regiunea Sud – Vest;

- Serviciile își vor spori și ele ponderea în produsul intern brut al fiecărei regiuni, depășind, la orizontul anului 2010, pragul de 40% din PIB în toate regiunile, ajungând chiar la aproximativ jumătate din PIB în regiunea Nord – Est (49%) și Nord – Vest (49,5%). În regiunea București Ilfov nivelul sectorului terțiar în PIB va depăși 65% în 2010;

Indicele de disparitate a produsului intern brut pe locuitor față de totalul pe țară, la orizontul anului 2010, arată că ierarhia actuală se va păstra.

Regiunea București va depăși, de peste 2 ori nivelul PIB-ului pe total economie. Totuși, în cazul unor regiuni se constată o ușoară îmbunătățire a indicelui (regiunea Nord – Est de la 0,678 în 2006 la 0,685% în 2010).

Tabel 15: Indicele de disparitate al PIB/locuitor față de media națională (=100)

	2000	2006	2006-2000	2010	2010-2006
Regiunea Nord-Est	0,700	0,678	-0,022	0,685	0,007
Regiunea Sud-Est	0,889	0,874	-0,015	0,869	-0,005
Regiunea Sud Muntenia	0,815	0,818	0,003	0,820	0,003
Regiunea Sud-Vest Oltenia	0,838	0,829	-0,009	0,830	0,001
Regiunea Vest	1,026	1,168	0,142	1,147	-0,021
Regiunea Nord-Vest	0,930	0,951	0,021	0,947	-0,004
Regiunea Centrală	1,071	1,050	-0,021	1,045	-0,004
Regiunea București-Ilfov	2,068	2,008	-0,060	2,021	0,003

Sursa: Institutul Național de Statistică, Comisia Națională de Prognoza

Îmbunătățirea discrepantei față de nivelul național se regăsește și în ceea ce privește indicele de disparitate interregional al produsului intern brut pe locuitor dintre regiuni și regiunea cu valoare minimă – regiunea Nord – Est. Se constată o ușoară reducere a decalajului, aceasta ca urmare a unei creșteri economice regionale superioare în regiunile mai puțin dezvoltate.

Tabel 16: Indexul de disparitate inter-regional al PIB/locuitor Regiune/nivel minim (Nord-Est)=100

	2000	2006	2006-2000	2010	2010-2006
Regiunea Sud Est	1,271	1,290	0,019	1,268	-0,021
Regiunea Sud Muntenia	1,165	1,206	0,041	1,197	-0,009
Regiunea Sud Vest Oltenia	1,197	1,222	0,025	1,211	-0,011
Regiunea Vest	1,467	1,723	0,256	1,674	-0,049
Regiunea Nord Vest	1,329	1,403	0,074	1,383	-0,020
Regiunea Centrala	1,531	1,548	0,017	1,526	-0,023

Sursa: Institutul National de Statistica, Comisia Nationala de Prognoza

Tabelul de mai sus arata faptul ca in anul 2006 indicele de disparitate (regiuni/regiune nivel minim) s-a inrautatit in comparatie cu toate regiunile, dar la orizontul anului 2010 comparativ cu anul 2006 aceste decalaje vor inregistra reduceri usoare.

Estimarile privind **forta de munca** la nivel regional, la orizontul anului 2010, au avut in vedere disparitatile inca existente, dar cu un trend descendent, datorate dezvoltarii economice diferite din interiorul regiunilor.

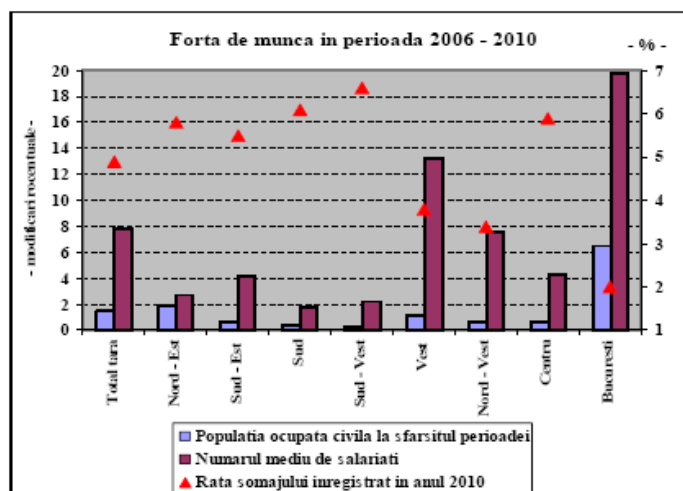

Figura 11: Forta de munca in perioada 2006-2010

Avandu-se in vedere dezvoltarea viitoare a regiunilor, prin proiectele ce vor fi promovate pe plan local in zonele defavorizate sau mai slab dezvoltate, la nivel regional, pentru perioada urmatoare se estimeaza cresteri ale populatiei ocupate pentru toate regiunile tarii.

Au fost prognozate cresteri peste media nationala (1,5%) pentru regiunile Nord – Est (1,9%) si Bucuresti (6,5%) si sub medie pentru celelalte regiuni.

In ceea ce priveste indicii de disparitate fata de media nationala, se remarca faptul ca in intervalul 2000 – 2006 acestia s-au redus in majoritatea regiunilor (cu exceptia regiunilor Nord - Vest si Bucuresti care devanseaza nivelul national de 0,5 respectiv de 3,1 ori) si se prevede o tendinta de stabilitate sau usoara reducere a acestora.

Tabel 17: Indicele de disparitate al ocupatiei fata de media nationala, Media nationala (=1)

	2000	2006	2006-2000	2010	2010-2006
Regiunea Nord Est	0,164	0,150	-0,014	0,148	-0,002
Regiunea Sud Est	0,126	0,123	-0,004	0,123	-0,001
Regiunea Sud Muntenia	0,150	0,142	-0,007	0,141	-0,001
Regiunea Sud Vest Oltenia	0,111	0,102	-0,009	0,101	-0,001
Regiunea Nord Vest	0,095	0,099	0,005	0,099	0,0
Regiunea Vest	0,136	0,135	-0,003	0,135	-0,001
Regiunea Centrala	0,122	0,119	-0,001	0,118	-0,001
Regiunea Bucuresti	0,097	0,129	0,013	0,136	0,007

Sursa: Institutul National de Statistica, Comisia Nationala de Prognoza

9. PREVIZIUNEA POPULATIEI DIN REGIUNEA NORD-VEST

In 2007, populatia din regiunea de Nord-Vest era de 2,729,256 locuitori, si se proiecta o descrestere la 2,297,980 de locuitori pentru 2025 si la 2,246,951 in 2040 (media scenariilor de proiectii legate de populatie). Tabelul de mai jos prezinta proiectiile demografice pentru regiunile de dezvoltare de nord-vest pentru scenariile de proiectie alternative.

Tabel 18: Previzunile demografice pentru regiunea de dezvoltare Nord Vest pentru cele trei scenarii alternative:

	Populatie Regiunea Nord-Vest			Regiunea Nord-Vest		
	Varianta medie	Varianta optimista	Varianta pesimista	Pondere in mediul urban (%)	Pondere in mediul urban (%)	Pondere in mediul urban (%)
				Varianta medie	Varianta optimista	Varianta pesimista
2000	2,844,042	2,844,042	2,844,042	52.55%	52.55%	52.55%
2001	2,840,794	2,840,794	2,840,794	52.69%	52.69%	52.69%
2002	2,755,931	2,755,931	2,755,931	51.14%	51.14%	51.14%
2003	2,744,919	2,744,919	2,744,919	51.17%	51.17%	51.17%
2004	2,738,461	2,738,461	2,738,461	52.76%	52.76%	52.76%
2005	2,737,400	2,737,400	2,737,400	53.11%	53.11%	53.11%
2006	2,730,132	2,730,132	2,730,132	53.10%	53.10%	53.10%
2007	2,729,256	2,729,256	2,729,256	53.46%	53.46%	53.46%
2010	2,671,700	2,687,400	2,667,200	52.89%	52.89%	52.81%
2015	2,599,000	2,646,500	2,586,500	51.95%	51.94%	51.74%
2020	2,507,600	2,598,600	2,484,200	51.03%	51.11%	50.76%
2025	2,399,600	2,542,000	2,363,200	50.13%	50.29%	49.80%
2030	2,348,269	2,477,859	2,213,520	50.11%	50.26%	49.77%
2035	2,297,980	2,434,549	2,070,003	50.09%	50.23%	49.75%
2037	2,277,799	2,417,046	2,014,910	50.06%	50.19%	49.72%
2038	2,266,862	2,407,372	1,987,115	50.04%	50.15%	49.70%
2040	2,246,951	2,390,062	1,934,226	50.03%	50.11%	49.69%

Sursa: INS, estimari Consultant

Tabelul urmator cuprinde evolutia populatiei in judetul Salaj, in regiunea de Nord-Vest si in Romania pentru perioada 2007-2025:

Tabel 19: Populatia din Romania, Regiunea de Nord-Vest si judetul Salaj intre 2007 si 2025 (proiectie medie)

	2007	2010	2015	2020	2025	Variatie absoluta 2007- 2025	Variatie relativa 2007- 2025
Judetul Salaj	243,983	241,361	237,061	234,056	232,888	(11,095)	-4.6%
Regiunea Nord-Vest	2,729,256	2,671,700	2,599,000	2,507,600	2,399,600	(329,656)	-12.1%
Romania	21,565,119	21,226,300	20,696,600	20,026,400	19,243,400	(2,490,200)	-11.5%

Sursa: INSSE si previzionarile consultantului

10. PROIECTIA CU PRIVIRE LA VENITUL PE GOSPODARIE IN ROMANIA

În ceea ce privește previziunea pentru venitul pe gospodărie, au fost revizuite următoarele date statistice furnizate de către Institutul National de Statistica pentru perioada 2001 – 2006: venitul brut pe gospodărie, valoarea cheltuielilor în comparație cu taxele, impozitele și drepturile, cât și numărul mediu de membrii/gospodărie. Veniturile nete au fost obținute după deducerea cheltuielilor cu taxele, impozitele și drepturile (date furnizate de Institutul National de Statistica) din veniturile brute.

Tabel 20: Venituri medii lunare nete pe gospodărie în perioada 2001-2006

Indicator	Anul	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Venit mediu lunar brut (RON/gospodărie/lună)	Total	522	659	795	1,086	1,212	1,386
	Urban	566	722	864	1,155	1,348	1,575
	Rural	467	578	712	999	1,036	1,140
Cheltuieli medii lunare cu taxele, impozitele și drepturile (RON/gospodărie/lună)	Total	69	91	93	131	144	166
	Urban	101	134	141	193	208	249
	Rural	28	37	35	54	60	68
Venit mediu lunar net (RON/gospodărie/lună)	Total	453	567	702	955	1,068	1,220
	Urban	465	588	723	962	1,140	1,326
	Rural	438	541	677	945	976	1,072

Sursa: Institutul National de Statistica

Partea venitului raportat la venitul total pe gospodărie a crescut în intervalul 2001 – 2005 de la 74.4% la 79.6%, creșterea fiind mai semnificativă în gospodăriile rurale și mai mică pentru cele urbane. Concomitent, partea castigurilor salariale și a veniturilor conexe din total venituri a crescut mai accentuat pentru gospodăriile din mediul rural comparativ cu cele din mediul urban pentru care au existat variații mici în jurul a 61%. Partea veniturilor în natură în total venituri a scăzut mai mult pentru gospodăriile din mediul rural, peste 10% față de gospodăriile urbane, unde indicatorul s-a menținut relativ constant în jurul a 11.5%.

La nivel urban și rural, partea castigurilor salariale și a veniturilor conexe raportate la venitul total banesc a scăzut de la 60.3% în 2001 la 58.8% în 2005; pentru gospodăriile urbane, partea este mai mare, de aproximativ 69%, în timp ce pentru gospodăriile rurale castigurile salariale și veniturile conexe reprezintă doar aproximativ 37% din venitul banesc.

Partea din venit folosită pentru plata taxelor, impozitelor și drepturilor a înregistrat o tendință fluctuantă pe durata perioadei revizuite, cu creșteri și scăderi intermediare, dar tendința generală a fost una descrescătoare, de la 13.14% în 2001 la 12% în 2006. În ceea ce privește gospodăriile urbane, partea acestor cheltuieli din venitul total brut depășește media națională, dar diferența a indicat o tendință descrescătoare, de la 4.69% în 2001 la 3.43% în 2006. În ceea ce privește

gospodariile rurale, acest tip de cheltuieli a scăzut pe durata primului interval de timp 2001 – 2003, dar a crescut apoi până la nivelul inițial înregistrat în 2001.

S-a folosit o abordare conservatoare pentru elaborarea previziunii pentru venitul brut/gospodarie. Au fost luate în considerare următoarele rate anuale de creștere pe intervale de timp:

Tabel 21: Rate anuale de creștere pe intervale de timp

Indicator / Anul	2007 - 2010	2010 - 2015	2015 - 2020	2020 - 2025	2025 - 2030	2030 - 2038
Rata de creștere a veniturii reale brut/gospodarie (%)	5.0%	4.0%	3.3%	2.6%	2.5%	2.0%

Astfel, pentru gospodariile rurale și urbane, venitul brut pe gospodarie au fost estimate în tabelul de mai jos:

Tabel 22: Evoluția veniturii brute pentru gospodariile rurale și urbane

Veniturile pe gospodarie	UM	2004	2005	2006	2007	2010	2020	2030	2038
Venituri lunare brute/ gospodarie urbana	RON	1,155	1,348	1,575	1,763	2,043	2,931	3,763	4,409
	Euro	285	372	447	530	645	946	1,214	1,422
Venituri lunare brute/ gospodarie rurala	RON	999	1,036	1,140	1,249	1,498	2,149	2,760	3,233
	Euro	246	286	323	375	473	693	890	1,043

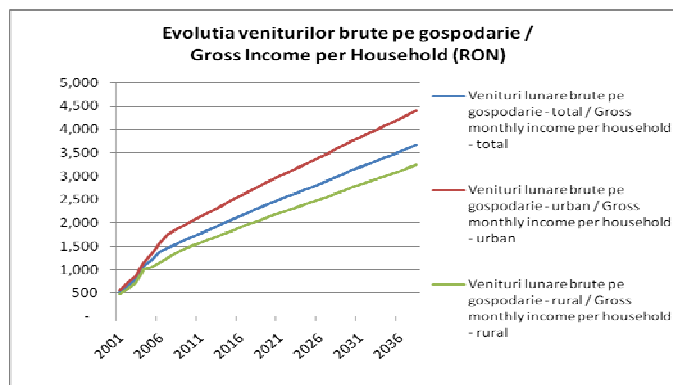
Sursa: Institutul Național de Statistică pentru date istorice, estimările Consultantului

Pentru a calcula media la nivel național, se presupune că rata dintre gospodariile urbane și cele rurale este constantă pe întreaga durată a perioadei de previziune.

Tabel 23: Venituri lunare brute pe gospodarie - total

Veniturile pe gospodarie	UM	2004	2005	2006	2007	2010	2020	2030	2038
Venituri lunare brute - total	RON	1,086	1,212	1,386	1,469	1,703	2,443	3,136	3,674
	Euro	268	335	393	441	537	788	1,012	1,185

Sursa: Institutul Național de Statistică pentru date istorice, estimările Consultantului

Sursa: Institutul National de Statistica pentru date istorice, estimările Consultantului

Figura 12: Venit brut pe gospodarie, evolutie 2001 – 2038, rural si urban

Pentru determinarea veniturilor nete la nivelul gospodariei, din veniturile brute se exclud cheltuielile aferente impozitelor, cotizatiilor si taxelor. Pentru perioada de prognoza, s-a considerat ca in mediul urban cota impozitelor, cotizatiilor si taxelor din total venituri brute pe nivel de gospodarie va creste de la 15.4% in 2005 la nivelul de 20% in anul 2022, iar in mediul rural va atinge 10% in acelasi an, in crestere de la 5.8% in 2005.

Tabel 24: Evolutia veniturilor nete pe gospodarie pe gospodarie – urban si rural

Veniturile pe gospodarie	UM	2004	2005	2006	2007	2010	2020	2030	2038
Venituri lunare nete/ gospodarie urbana	RON	962	1,140	1,326	1,481	1,701	2,360	3,010	3,527
	Euro	237	315	376	445	537	761	971	1,138
Venituri lunare nete/ gospodarie rurala	RON	945	976	1,072	1,172	1,393	1,945	2,484	2,910
	Euro	233	270	304	352	440	627	801	939

Sursa: Institutul National de Statistica pentru date istorice, estimările Consultantului

La nivel national, in perioada 2001 – 2006, numarul mediu de persoane pe gospodarie a variat intre 2.95 – valoarea maxima inregistrata in 2004 si 2.801 – valoarea minima inregistrata in 2003. Pentru restul perioadei inregistrate, numarul de persoane pe gospodarie este estimat sa descreasca usor de la 2.9 in 2007 la 2.5 in 2038

11. PROIECTIA ACTIVITATILOR ECONOMICE DIN REGIUNEA DE NORD-VEST

Regiunea Nord - Vest furnizeaza peste 12% din produsul intern brut pe total economie. In structura, agricultura regiunii participa cu 13% la realizarea produsului intern brut regional. In ceea ce priveste industria, aceasta are o pondere de circa 26%, peste nivelul national. Principalele activitati industriale dezvoltate in regiune sunt: industria usoara (textile, confectii, piele si incaltaminte), industria alimentara

(bauturi alcoolice si racoritoare), produse chimice, masini, utilaje, bateriile de acumulatori cu plumb, radiatoarele din aluminiu, sarmele din otel, cablurile si conductorii electrici, cheresteaua si produsele din lemn, celuloza, hartie, sticlaria pentru menaj, portelan, faianta, masini si aparate electrice, industria metalurgica, energie electrica, termica, gaze, etc. Ponderea constructiilor este de numei 5%. In aceasta regiune serviciile au un rol important, furnizand peste 45% din produsul intern brut regional. In cadrul serviciilor sunt de remarcat cele din categoria „tranzactiile imobiliare, servicii prestate intreprinderilor” cu o pondere de circa 13% si „comert, hoteluri si restaurante ” cu circa 11%. In aceasta regiune este de evidentiat si contributia sectorului financiar-bancar si de asigurari care reprezinta aproximativ 2% din PIB.

Regiunea Nord – Vest este o regiune cu un potential de munca ridicat, populatia ocupata care detine 13,5% din totalul ocuparii a inregistrat cresteri in toate judetele, cea mai importanta crestere este in Bistrita Nasaud (3,5%) si Salaj (3,0%), care, fiind declarate Zone Defavorizate prin facilitatile acordate investitorilor, au creat noi locuri de munca.

Ponderea ocuparii din agricultura reprezinta 35,0%, industria si constructiile detin 29,2% iar serviciile 35,8% (serviciile comerciale 22,2% iar serviciile sociale 13,6%).

Din punct de vedere al disparitatilor interregionale indicii prezinta reduceri importante atat pentru intervalul 2000 – 2006 cat si la orizontul anului 2010 (regiunea cu nivel minim fiind regiunea Nord - Vest).

Tabel 25: Indexul de disparitate inter-regional de ocupare Regiune/nivel minim (Nord-Vest)=1

	2000	2006	2006-2000	2010	2010-2006
Regiunea Nord Est	1,731	1,514	-0,234	1,502	-0,012
Regiunea Sud Est	1,333	1,243	-0,106	1,241	-0,002
Regiunea sud Muntenia	1,583	1,430	-0,148	1,423	-0,008
Regiunea Sud Vest Oltenia	1,172	1,027	-0,148	1,020	-0,007
Regiunea Vest	1,437	1,363	-0,103	1,363	0,000
Regiunea Centrala	1,290	1,203	-0,079	1,197	-0,006
Regiunea Bucuresti	1,020	1,297	0,263	1,373	0,076

Sursa: Institutul National de Statistica, Comisia Nationala de Proгноza

Regiunea Transilvaniei de Nord, prin amplasarea și dotările sale infrastructurale îndeplinește un rol strategic, de deservire logistică, a teritoriilor din vestul, estul, sudul și nordul acesteia.

Programe și proiecte prioritare

Programele sectoriale au fost definite ținând cont de specificul Regiunii și potențialul ei de dezvoltare pe domeniile prioritare (prioritatea fiind acordată către sectoarele prioritare selectate la nivel regional): transporturi, resurse umane, mediu și dezvoltare rurală, dar și opțiunile strategice de dezvoltare policentrică și specializare funcțională. În ce privește dezvoltarea policentrică a apărut necesitatea consolidării potențialului de antrenare al municipiilor reședințe de județ (Baia Mare, Bistrița, Cluj, Oradea, Satu Mare, Zalău), precum și necesitatea consolidării și /sau creșterii potențialului de antrenare a unui minim de alte nouă orașe, care la sfârșitul perioadei de programare să fie clasificate pe un rang superior celui actual. Dezvoltarea acestora trebuie să țină cont, în mod special, de specializarea funcțională, sectorială a teritoriilor din aria de influență.

Regiunea are o tradiție în turismul termal și balnear, acesta având cea mai mare pondere între toate tipurile de turism practicate în regiune. În profil teritorial se remarcă trei zone importante cu stațiuni balneo turistice: Câmpia de vest, Depresiunea Transilvania și Depresiunea Maramureșului. Alte forme de turism care s-au avut în vedere sunt turismul de circuit, turismul de agrement și tematic, existând potențial curativ, precum și o varietate largă de vestigii și monumente istorice, obiective religioase și culturale, obiective și manifestări etnografice, precum și posibilitatea valorificării unei oportunități pe piața cinematografică, dar și de recuperare a unei tradiții (studioul de film de la Cluj) și valorificării potențialului regional în domeniul artelor prin dezvoltarea unei infrastructuri pentru producție cinematografică.

În cadrul acestor programe sectoriale s-a mai luat în considerare, de asemenea, potențialul regiunii de a deveni o regiune cu o pronunțată funcție “logistică”, de facilitare a legăturilor est-vest, sud-nord cu beneficii atât pentru regiune cât și pentru comunitățile românești din est, deosebi, dar și din sud.

Programele sectoriale prioritare sunt următoarele:

1. *Regiunea funcțională* este un program prin care se dorește crearea unor legături funcționale în cadrul regiunii, care să asigure mobilitatea persoanelor și a marfurilor, dezvoltarea de centre logistice și intermodale, dar și facilitarea accesului la zone și parcuri industriale în Jibou, Satu Mare, dar și la zonele turistice.
2. *Valorificarea turistică a bogățiilor apelor din Regiunea de nord-vest* (Transilvania de nord) prin dezvoltarea turismului termal în stațiunile Simleul Silvaniei, Sangeorz-Bai, Marghita, Tasnad, cât și a turismului spa în stațiunile Ocna Sugatag, Costiui, Baile Sărute Turda și Cojocna, dezvoltare bazată pe potențialul natural de ape termale și în existența unor mine de sare parșite în aceste stațiuni. În cadrul acestui program mai este cuprinsă și dezvoltarea

- integrata a turismului de agrement in zona lacurilor Fantanele-Belis, Tarnita, Valea Draganului, Lesu, Colibita. La acestea se adauga potentialul de valorificare al apelor minerale (de masa).
3. *Dezvoltarea turismului de circuit*, program menit sa valorifice elementele de cultura industrială a regiunii si include proiectele: Drumul sarii – circuit care urmareste valorificarea potentialului curativ si turistic al salinelor, Drumul aurului – care presupune reintroducerea in circuitul turistic a minelor scoase din exploatare, Drumul lui Dragos – circuit turistic care cuprinde o serie de monumente si vestigii istorice, Circuitul manastirilor din lemn – pentru valorificarea patrimoniului ecumenic.
 4. *Infiintarea unor parcuri tematice si de distractie*, in anumite zone turistice recunoscute in Regiune in scopul crearii de noi atractii turistice, precum: Aquapark – pentru statiunile Baile Felix si 1 Mai, Dracula Land – in zona Pasului Tihuta si Artpark in Cernesti.
 5. *Dezvoltarea competitiva a Regiunii* este un program prin intermediul caruia vor putea fi sustinute proiecte privind infiintarea unor incubatoare de afaceri, centre expozitionale si de marketing, in locatiile in care exista deja parcuri industriale precum Cluj-Napoca, Oradea, Zalau, Baia Mare, Bistrita, Dej, infiintarea de centre de excelenta in Nasaud, Oradea, Cluj-Napoca, precum si de parcuri industriale in Turda-Campia Turzii si Oradea.
 6. *Programul de mediu* cuprinde trei categorii de proiecte, cele referitoare la orasele care se doresc a se dezvolta, astfel incat sa devina adevarati poli de dezvoltare si influenta pentru zonele pe care le deserveasc, de genul: reabilitarea si dezvoltarea sistemelor integrate de apa, deseuri si recuperarea solurilor contaminate in orase si zonele limitrofe, protejarea parcurilor nationale si naturale din Muntii Rodnei si Apuseni (inclusiv a pesterilor) si o a treia categorie se refera la dezvoltarea unor sisteme de energii alternative/neconventionale nepoluante (eoliana, solara).
 7. *Dezvoltarea resurselor umane* pentru a creste gradul de ocupare pe piata muncii prin dezvoltarea unor programe de instruire relevante pentru a iesi in intampinarea nevoilor agentilor economici (angajatorilor) (sprijinirea participarii sectorului privat in invatamantul vocational si tehnic), crearea unui sistem de educatie pentru adulti, promovarea formarii continue si dezvoltarea de abilitati antreprenoriale.
 8. *Programul de dezvoltare rurala* va sustine acele activitati care sunt corelate cu cele din polul de dezvoltare cu care colaboreaza, iar in ce priveste agricultura prioritar este sectorul zootehnic, si in principal produsele agricole ecologice (porumb, cartofi, floarea soarelui, plante tehnice, fructe, legume) astfel incat acest sector sa fie adaptat structural la specificul teritoriului regional si sa se valorifice superior potentialul terenurilor pentru a se putea constitui in avantaje comparative pentru regiune.

Programe teritoriale

Aceste programe teritoriale au aparut din necesitatea sustinerii dezvoltării echilibrate a tuturor zonelor din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord). Astfel, au fost identificate zonele mai puțin dezvoltate din regiune: fie din cauza izolării (zonele muntoase din Munții Rodnei-Tibles-Maramures), fie datorită dezvoltării mai scăzute datorită predominanței mediului rural (Zona Codru și Zona Podisului și Câmpiei Transilvaniei-vezi programul Dacia superioară) spre care trebuie să se îndrepte investițiile pentru a reduce disparitățile între acestea și restul teritoriului Regiunii Nord Vest.

Fiecare din aceste programe prioritare sunt descrise prin câteva proiecte prioritare, cu locații principale, astfel:

1. *Dezvoltarea Munților Apuseni* se poate realiza prin dezvoltarea integrată a unor stațiuni montane precum: Baisoara, Vlădeasa, Vartop, Arieseni, dublate de crearea unor culoare de legătură între aceste zone turistice (Vartop-Arieseni și Belis-Fantanele), iar în cadrul stațiunii Arieseni și prin repunerea în funcțiune și exploatarea în scop turistic a mocanitei pe valea Ariesului.
2. *Restructurarea mediului rural din Zona Codru* se poate realiza prin susținerea dezvoltării domeniilor în care această zonă prezintă potențial, și anume a turismului prin modernizarea infrastructurii turistice și a industriei textile, prin dezvoltarea infrastructurii de acces și a utilitatilor pentru crearea unei zone industriale de prelucrare a plantelor textile, dar și a unui centru de excelență pentru industria textilă Cehul Silvaniei (incubator de afaceri, formare profesională, design).
3. *Incursiune în Dacia Superioară* este un program care susține dezvoltarea turistică prin valorificarea potențialului vestigiilor istorice existente în zonele municipiilor Turda și Zalău, și anume prin redarea în circuitul turistic a Castrului Roman de la Potaissa și prin construirea unui complex pentru turism cultural care să reafirme și să promoveze elementele de identitate romane cu funcțiuni de cazare, centru de conferințe și spațiu pentru manifestări culturale la Porolissum.
4. *Dezvoltarea durabilă a Munților Tibles – Rodna – Maramures* este un program care susține dezvoltarea diferitelor forme de turism, cum ar fi agroturismul prin revitalizarea ocupațiilor tradiționale în zona Valea Ilisua din Munții Tibles, turismul de iarnă în Căvnic, Borsa, Izvoare, Firiza, dar și reabilitarea și protecția mediului natural din zona munților Rodnei și Gutin.